

IN MEMORIAM

Prof. univ. dr. Marian -Traian Gomoiu, membru al Academiei Române

15.08.1936 – 25.02.2021

Pe data de 25 februarie 2021, într-o zi cu soare și mare calmă, a încetat din viață cel care a fost Marian-Traian Gomoiu, specialist în biologie marină și oceanologie, membru titular al Academiei Române, doctor și coordonator de doctorat în Biologie, mentor al unei pleiade întregi de biologi și ecologi marini.

Domnul profesor Marian -Traian Gomoiu s-a născut pe data de 15 august 1936, în localitatea Bazargic, într-o familie de intelectuali. Studiile primare și le face în localitatea natală iar studiile liceale le absolvă în 1954 la Constanța, în cadrul prestigiosului Liceul Teoretic "Mircea cel Bătrân". După absolvirea liceului, urmează cursurile Facultății de Științe Naturale – Geografie a Universității "Victor Babeș" din Cluj, secția Biologie, pe care o absolvă în anul în anul 1958.

După un stagiul de profesor la Școala Generală Mateești, Horezu (septembrie - decembrie 1958), se angajează la proaspăt înființatul Laborator de Oceanografie al Academiei Române din Constanța, unde va activa din anul 1959 ca cercetător științific, specializându-se în studiul faunei bentale. Începând cu spongierii și gasteropodele nudibranchiate – grupe nestudiate la acea vreme la litoralul românesc al Mării Negre – treptat își extinde cercetările și asupra altor grupe de nevertebrate bentale – bivalve, crustacee, echinoderme, coelenterate. După înființarea Institutului Român de Cercetări Marine din Constanța, activează în cadrul acestei instituții până la gradul științific de cercetător științific principal.

În anul 1973, devine doctor în biologie în cadrul Institutului de Științe Biologice, București, unde sub coordonarea științifică a Academicianului Mihai C. Băcescu elaborează teza intitulată "Contribuții la cunoașterea ecologiei moluștelor psamobionte de la plajele submerse nisipoase de la litoralul românesc al Mării Negre", consacrandu-se astfel ca un specialist într-un domeniu nou al cercetării științifice marine în țara noastră.

Domeniile de specialitate, în care a excelat în tot timpul activității științifice, au fost și sunt și la aceasta dată ecologia marină și studiul biodiversității. De asemenea, a adus contribuții științifice importante de natură sinecologică descriptivă și comparată la cunoașterea dinamicii ansamblului biocenozelor bentale sau de natură autecologică. Este un pionier științific și în alte domenii - este primul în România care a studiat și epibioza de pe nave și construcții submerse, ca și planctonul marin gelatinos, are însemnate contribuții la cunoașterea fenomenului eutrofizării Mării Negre, a tratat drumul studierii biologiei speciilor

invazive la litoralul românesc și, în paralel cu studiul ecologic al faunei marine, a avut importante contribuții în domeniul reconstrucției ecologice a zonelor marine de mică adâncime, prin construirea de recifi artificiali.

Abordând domeniul biologiei marine bentale, nu se margineste la a analiza probele prelevate cu diferite instrumente, ci a fost printre primii cercetători români care au făcut observații directe, prin scufundare, asupra biocenozelor marine bentale, fiind actualmente singura persoană în viață care a efectuat scufundări și a făcut observații în fostul câmp de Phyllophora al lui Zernov, extrem de interesantă asociație de alge roșii din nord-vestul Mării Negre, în prezent dispărută datorită efectelor impactului antropic direct și indirect. Beneficiind de avantajul pe care îl ofera folosirea scafandrului autonom, a adus perfecționări metodologice de cercetare a bentosului și a fost printre cei care trasa drumul pe care îl urmează și azi specialiști în biologie marină din Constanța și nu numai.

Pe lângă activitatea științifică de laborator, dl. profesor M.-T. Gomoiu se remarcă și ca un excelent organizator și conducător al campaniilor de colectare de probe sau al expedițiilor științifice organizate an de an la început în cadrul Laboratorului de Oceanografie al Academiei Române din Constanța și mai târziu în cadrul Institutului Român de Cercetări Marine din Constanța sau al Institutului Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Geologie și GeoEcologie Marină. Pe lângă expedițiile științifice în Marea Neagră efectuate cu navele românești, participa și la o serie de expediții oceanologice internaționale, în echipe mixte. Menționăm astfel expedițiile din în Marea Sargaseilor - cu nava americană de cercetare „Eastward”; în Golful Batabano - cu nava cubaneză „Xiphias”; în zona Isefjord - cu nava „Ophelia”. În Marea Neagră, participă în mod regulat la expedițiile internaționale efectuate cu navele cu navele „Vitjaz” și mai apoi „Prof. Vodyanitsky”. În anul 2003 a condus în Marea Neagră, la bordul navei de cercetări oceanologice „Akademik” a Academiei Bulgare de Științe, expediția internațională „Control of eutrophication, hazardous substances and related measures for rehabilitating the Black Sea ecosystem, sub egida GEF/UNDP Black Sea Ecosystem Recovery Project.

Atât în cursul perioadei de doctoratură cât și ulterior, beneficiază de mai multe stagii de pregătire în străinătate: bursă de studiu în domeniul bentosului marin și fiziologia ecologică a organismelor marine (noiembrie 1969 – iunie 1970) la Zoological Museum, Institutul de fiziologie și cercetări marine din cadrul Stațiunii de cercetări Helsingor - participare pe baza câștigării concursului pentru o bursă acordată de Ministerul Educației din Danemarca; cursul internațional pluridisciplinar de specializare în științele marine” organizat de Duke University Marine Laboratory, Beaufort, N.C. SUA (1 aprilie – 31 mai 1974) - participare pe baza unei burse mixte UNESCO/Rockefeller Foundation, acordată în urma recomandărilor făcute de Acad. Mihai C. Băcescu și Acad. Eugen A. Pora; cursurile de vară "Ecofiziologia organismelor marine" organizată de Duke University Marine Laboratory, Beaufort, N.C. SUA (1 iunie – 31 iulie 1974) - participarea pe baza unei burse acordate de Duke University în urma rezultatelor bune obținute în cadrul Cursului Internațional pluridisciplinar de specializare în științele marine. Cursul de pregătire organizat de PHARE: "Evaluarea impactului de mediu", bilanțul de mediu și managementul integrat al zonei costiere în Marea Neagră.

Din anul 1990 și până în anul 1993 este primul Guvernator al Rezervației Biosferei Delta Dunării, fiind și în acest domeniu un deschizător de drumuri. Între 1993 și 1994 revine în cadrul Institutului Român de Cercetări Marine Constanța ca cercetător științific principal, pentru că din 1994 și până în 2009 sa ocupe funcția de director adjunct la Centrul Român de Geologie și GeoEcologie Marină București - Constanța, devenit în 1996 Institutul Național Cercetare – Dezvoltare pentru Geologie și GeoEcologie Marină - GeoEcoMar, conducând filiala din Constanța a institutului.

Ca o recunoaștere a activității științifice, din anul 1993 este membru corespondent, iar din 2015 este membru titular al Academiei Române, activând în cadrul secției de Științe Biologice.

Lista bibliografică a lucrărilor științifice este una impresionantă, depășind 200 de titluri; lucrările științifice, publicate în reviste de specialitate din România, SUA, Marea Britanie, fosta Uniune Sovietică și ulterior din diferite state ale Uniunii Europene și nu numai, au contribuit în mod substanțial la aducerea în fața comunității științifice internaționale a problematicei complexe a ecologiei marine din zona bazinului pontic, al Deltei Dunării și bazinului Dunării. Cele mai importante lucrări științifice sunt cele incluse în seria de cinci volume de Ecologie Marină, publicate între anii 1965 și 1976 sub egida Academiei Române, volume care au devenit adevărate jaloane în cercetarea științifică marină din bazinul Mării Negre.

În intervalul 2001 – 2009 activează și ca expert evaluator pe domeniul său de specialitate – ecologie – în cadrul Consiliului Național al Cercetării Științifice în Învățământul Superior (CNCSIS).

Răspunzând solicitării elitei științifice din Constanța, în anul 1990 se alătură grupului de inițiativă care a pus bazele Universității “Ovidius”, activând de la început în cadrul facultății de Biologie, înființată în aprilie 1990, la început ca și conferențiar iar mai apoi ca profesor universitar asociat. Din 1990 devine conducător de doctorat în specialitatea “Ecologie” în cadrul Universității “Ovidius”, aducându-și o contribuție inegalabilă nu numai la formarea a generații întregi de studenți, dar și la formarea științifică și profesională a unora din profesorii actuali ai facultății de Științe ale Naturii și Științe Agricole.

În cadrul facultății de Științe naturale și ulterior în cadrul Facultății de Științe ale Naturii și Științe Agricole, a susținut cursuri de specialitate în domeniul său – Ecologie generală, Populația și ecosistemul; este principalul inițiator al primului program de master din cadrul facultății – Biotehnologie și ecotehnologie marină și costieră. Demarează în cadrul facultății o serie de teme de cercetare în domeniul inventarierii biodiversității și în studiul speciilor invazive, teme de cercetare incluse în portofoliul științific al facultății și care au permis realizarea de către continuatori a unor sinteze monografice sau au dus la identificarea de noi specii invazive la litoralul românesc. Centrul de cercetări pentru studiul biodiversității – care a stat ulterior la baza unui program de master și a reprezentat nucleul în jurul căruia s-a conturat actualul centru de cercetări al facultății a pornit de asemenea de la inițiativa d-lui profesor Marian – Traian Gomoiu, care a creat practic o școală de specialiști în biologie și ecologie marină în cadrul universității tomitane.

Recunoașterea științifică se reflectă și în prezenta d-lui profesor în calitate de membru în mai multe colegii de redacție ale publicațiilor științifice de specialitate - „Romanian Journal of Animal Biology” al Academiei Române, „GeoEcoMarina”, „Analele Științifice ale Universității Ovidius - Seria Biologie-Ecologie”. De asemenea, facultatea de Biologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași îi acordă titlul de profesor emerit, ca semn de recunoaștere pentru activitatea de o viață în domeniul cercetării marine.

Activitatea științifică și mai ales valoarea acesteia se reflectă în faptul că îl regăsim ca membru într-o serie de structuri științifice de nivel național și internațional; astfel, este rând pe rând președinte al Diviziei de Biologie a Mediului Înconjurător din cadrul Comitetului Național IUBS (Uniunea Internațională a Științelor Biologice); președinte al Comisiei Guvernamentale “Techirghiol”; membru al Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică; Raportor pentru Marea Neagră al Comitetului de Bentos – CIESM; Secretar al SSB filiala Constanța; expert în cadrul Comisiei pentru Mediu, Echilibru Ecologic și Gospodărirea Apelor de pe lângă Guvernul României; membru al Comisiei Naționale IUBS de pe lângă Academia Română; membru al Comisiei de Hidrologie și Ecologie Acvatică a Academiei Române; președinte al Comisiei de Oceanografie a Academiei; membru al Consiliului Științific al Institutului de Biologie al Academiei Române; membru al Consiliului Științific al MEDIFAUNE (Franța); membru al Societății Malacologice a Italiei; membru al Asociației Internaționale pentru Studiul Meiobentosului; membru al Consiliului Științific al Institutului de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea; membru al Consiliului Științific al Rezervației Biosferei Delta Dunării; laureat al premiului “Emanoil Teodorescu” al Academiei Române, 1987; membru al Comisiei Naționale a Zonei Costiere; președinte al Comisiei de Oceanologie și Limnologie a Academiei Române. De asemenea, este membru al unor organizații profesionale naționale și internaționale: Societatea de Științe Biologice; Asociația Oamenilor de Știință; Societatea Ornitologică Română; Liga Navală Română; Societatea Română de Ecologie; Societatea română de Limnologie; Societatea Română de Ihtiologie.

Astăzi, cei care v-au fost aproape într-un fel sau altul – ca învățăței sau colegi - vă aduc un ultim omagiu, ca unuia care a fost unul din cei pe umerii cărora s-a înălțat o facultate și care au asigurat hrana spirituală pentru mai bine de 20 de generații de studenți, masteranzi și doctoranzi. Nouă, celor care suntem acum în facultatea pe care ați slujit-o, nu ne rămâne decât să păstrăm nivelul științific și academic pe care nu l-ați demonstrat o viață și să transmitem și generațiilor care vin flacăra științei pe care ați știut cu atâta dăruire să ne-o lăsați moștenire.